

Ekki hægt að útiloka asbestagnir

- Ekki talin sérstök mengunarhætta
- Fór betur en óttast var
- Ekki gerð krafa um niðurrið
- Um tíu fermetrar af veggjum með asbesti urðu eldinum að bráð
- Getur blandast úrgangi

Rósa Margrét Tryggvadóttir
rosa@mbl.is

Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur getur ekki útilokað að asbestagnir hafi borist frá Toppstöðinni með reyknum þegar eldur kom upp í húsinu á mánudag.

Það er þó faglegt mat allra þeirra sem komið hafa að málinu að bruninn hafi ekki verið það umfangsmikill að sérstök mengunarhætta hafi skapast fyrir almenning eða umhverfið.

„Það er náttúrulega ekkert hægt að útiloka að agnir hafi borist með reyk og lofti frá húsinu,“ segir Svava Svanborg Steinarsdóttir, heilbrigðisfulltrúi hjá Heilbrigðiseftirliti Reykjavíkur, í samtali við Morgunblaðið. Hún segir mestu hættuna hafa verið fyrir þá sem voru mjög nærri húsinu meðan eldurinn logaði, enda losni óeski-leg efni úr byggingarefnum í öllum brunum.

„Við teljum að þessi atburður hafi farið miklu betur en maður hefði kannski óttast,“ segir Svava og vísar til þéttleika reyksins, þess hve lengi hann stóð yfir og útbreiddslunnar.

Líklega um tíu fermetrar

Eftir að slökkviliðið hafði samband við Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur vegna asbestsins og reyksins á mánudag fór Tómas G. Gíslason, framkvæmdastjóri eftirlitsins fyrst á

Morgunblaðið/Egget

Reykur Mikill reykur barst frá Toppstöðinni yfir Fossvoginn þegar eldur kom upp í húsinu síðastliðinn mánudag.

Víkingsvöll, þar sem fjöldi fólks var samankominn á knattspyrnuleik. Ekki var þó talin þörf á að rýma völlinn eða stöðva leikinn, enda hvarf reykurinn sem barst þangað fljótt. Þaðan fór Tómas að Toppstöðinni, þar sem slökkviliðið hafði þá þegar ráðið niðurlögum eldsins.

Að grófu mati á vettvangi lentu um tíu fermetrar af útveggjum hússins, sem innihalda asbest, í brunanum.

Tómas tekur fram að ekki sé um nákvæma mælingu að ræða. Helstu áhyggjur eftirlitsins snúu nú að því að asbest kunnist að hafa losnað og blandast úrgangi sem liggur eftir brunann.

Meta ástandið betur á næstu dögum

„Það hefur mögulega losnað asbest og er komið í einhvern svona

hrærigraut þarna og það þarf að farga þessu á réttan hátt,“ segir Tómas.

Lögregla var enn með vettvanginn lokaðan þegar Morgunblaðið ræddi við Tómas og Svövu. Heilbrigðiseftirlitið fer ekki inn í húsið til frekari skoðunar fyrr en lögregla opnar vettvanginn. Tómas býst við að það verði á næstu dögum.

Þá verður ástandið metið nánar og gerðar kröfur um rétta meðferð

og förgun þess efnis sem kann að innihalda asbest.

Svava segir asbestið sjálfst ekki brenna en burðarefnið sem bindur asbestið í plötunum geti brunnið. Hiti geti jafnframt gert plöturnar stökkari og aukio líkur á að þær molni. Því þurfi að gæta sérstakrar varðórar við hreinsun.

Vinna við niðurrið, fjarlægingu og hreinsun asbests krefst sérstaks leyfis frá Vinnueftirlitinu. Þeir sem vinna verkið þurfa jafnframt að hafa hlötið til þess víðeigandi þjálfun.

Hafa kortlagt asbestið

Fulltrúar Heilbrigðiseftirlitsins höfðu þegar komið að málefnum Toppstöðvarinnar fyrir brunann. Svava segir mikla vinnu hafa farið fram við að kortleggja hvar asbest sé að finna í húsinu.

Bruninn var að minnsta kosti sá þriðji sem slökkviliðið hefur sinnt í Toppstöðinni, að sögn Birgis Finnssonar slökkviliðsstjóra. Svava segir Heilbrigðiseftirlitið ekki gera neina kröfu um að byggingin verði rifin. Fjarlægja megi asbestið og hreinsa húsíð fyrir aðra notkun en naudsýnlegt er að verkið verði sé unnið af fagaðilum og í samræmi við gildandi reglur.

Toppstöðin ehf., sem keypti húsið fyrr á árinu, hyggst gera það að miðstöð útivistar og jaðarþróttar.

Greiðsluáskorun

Innheimtumenn ríkissjóðs skora hér með á gjaldendur eftirtalinnna gjalda að gera skil nú þegar eða í síðasta lagi innan 15 daga frá dagsetningu áskorunar þessarar:

Gjöldin eru: Staðgreiðsla tekjuskatts, útsvars og tryggingagjalds sem fallið hefur í eindaga til og með 15. september 2026, virðisaukaskattur sem fallið hefur í eindaga til og með 7. september 2026 og önnur gjaldföllin álögð gjöld og ógreiddar hækkningar er fallið hafa í eindaga til og með 15. september 2026, á staðgreiðslu tekjuskatts, útsvars og tryggingagjalds, virðisaukaskatti, virðisaukaskatti í tolli, vanskilum launagreiðenda á gjöldum í og utan staðgreiðslu, fjármagnstekjuskatti á skilaskylda aðila, áfengisgjaldi, bifreiðagjaldi, úrvinnugjaldi, olíugjaldi, kílómetragjaldi, gistináttaskatti, innviðagjaldi, fjársýsluskatti, vinnueftirlitsgjaldi, vörugjaldi af ökutækjum, eftirlitsgjöldum, árgjöldum, aðflutningsgjöldum, skilagjaldi á umbúðir, fasteignagjöldum, skipulagsgjaldi, skipagjöldum, jarðarafgjaldi, sektum skattrannsóknarstjóra, ofgreiddri uppbót á eftirlaun, ofgreiðslu stuðnings úr ríkissjóði vegna greiðslu hluta launakostnaðar á uppsagnarfresti, eftirlitsgjaldi Fjármálaeftirlitsins, árgjaldi handhafa markaðsleyfis, veiðigjaldi, kílómetragjaldi vegna notkunar hreinorku- og tengiltvinnbifreiða, kílómetragjaldi á ökutæki, erfðafjárskatti og álögðum þing- og sveitarsjóðsgjöldum, sem eru:

Tekjuskattur og útsvar ásamt álagi á ógreiddan tekjuskatt og útsvar, útværpsgjald, gjald í framkvæmdasjóð aldraðra, slysatryggingagjald vegna heimilisstarfa, auðlegðarskattur og viðbótar auðlegðarskattur, fjármagnstekjuskattur ásamt álagi á ógreiddan fjármagnstekjuskatt, ógreiddur tekjuskattur af reiknuðu endurgjaldi ásamt álagi, búnaðargjald, sérstakur fjársýsluskattur, sérstakur skattur á fjármálfyrirtæki, jöfnunargjald alþjónustu, ofgreiddar barnabætur og ofgreiddar vaxtabætur.

Fjárnáms verður krafist án frekari fyrirvara að þeim tíma liðnum fyrir vangoldnum eftirstöðvum gjaldanna ásamt dráttarvöxtum og öllum kostnaði, sem af innheimtu skuldarinnar kann að leiða, á kostnað gjaldenda.

Athygli skal vakin á því að auk óþæginda hefur fjárnám í för með sér verulegan kostnað fyrir gjaldanda. Fjárnámsgjald í ríkissjóð er 18.200 kr. fyrir hvert fjárnám. Eru gjaldendur hvattir til að gera full skil sem fyrst til að forðast óþægindi og kostnað.

Þá mega þeir gjaldendur, sem skulda staðgreiðslu, staðgreiðslu tryggingagjalds, vörugjald, aðregginn fjármagnstekjuskatt, áfengisgjald, fjársýsluskatt, gistináttaskatt og virðisaukaskatt, búast við því að starfsemi þeirra verði stöðvuð án frekari fyrirvara, þeir gjaldendur er skulda bifreiðagjöld og kílómetragjald mega eiga von á að skráningarnúmer verði tekin af ökutækjum þeirra án frekari fyrirvara og þeir gjaldendur sem skulda gjöld þar sem lögveð fylgir mega búast við að send verði út sérstök greiðsluáskorun fyrir gjaldföllum kröfum. Greiðsluáskorunin hefur ekki áhrif á þessi innheimtuúrræði þannig að fyrrgreindur 15 daga frestur frá dagsetningu áskorunar þessarar gildir ekki í þessum tilvikum.

Reykjavík, 16. september 2026

Ríkisskattstjóri
Sýslumaðurinn á Vesturlandi
Sýslumaðurinn á Vestfirðjum
Sýslumaðurinn á Norðurlandi vestra
Sýslumaðurinn á Norðurlandi eystra

Sýslumaðurinn á Austurlandi
Sýslumaðurinn á Suðurlandi
Sýslumaðurinn í Vestmannaeyjum
Sýslumaðurinn á Suðurnesjum

„Því þar eru peningarnir“

- Gæti dregið verulega úr útlánagetu

Matthías Johannessen
mj@mbl.is

Fyrirhuguð hækkun bankaskatts gæti dregið úr útlánagetu íslenskra banka um 50 milljarða króna, samkvæmt mati ráðgjafarfyrirtækisins Intellect, sem dr. Gunnar Haraldsson hagfræðingur kynnti á ráðstefnu Samtaka fyrirtækja í fjármálaþjónustu (SFF) í vikunni um boðaða skattahækkun á fjármálfyrirtæki.

Hækkunin á að skila ríkissjóði sex milljórum króna í auknar tekjur með 75% hækkun skatts á skuldir fjármálfyrirtækja í 0,254%. Gunnar sagði að hækkunin gæti haft neikvæð áhrif á hagvöxt og þá geti endanlegar tekjur ríkissjóðs orðið minni en áætlað er. Bæði vegna alleiddra áhrifa og þeirrar staðreyndar að ríkið er stærst hluthafi viðskiptabankanna ásamt lífeyrissjóðum.

„Líkt og fram kom í greiningu Intellecton er töluverð óvissa um hvað skattahækkunin skili ríkinu miklum tekjum í reynd,“ segir Heiðrún Jónsdóttir framkvæmdastjóri SFF. Þá bendir Heiðrún á að sértækir skattar á banka á Íslandi séu fimmfaldir á við það sem þekktist í öðrum löndum Vestur-Evrópu líkt og fram kom í greiningu KPMG á fundinum. Ísland sé eitt ríkið Vestur-Evrópu sem skattleggir í sinn skuldir, hagnað og laun fjármálfyrirtækja umfram aðrar atvinnugreinar.

„Stjórnvöld ættu að huga vel að varnaðarorðum þeirra erlendu og innlendu sérfræðinga sem komu fram á fundinum. Aðgerð sem haft getur áhrif á efnahagslífið og viltæk áhrif á þjóðfélagið theild þarf að byggjast á fullnægjandi greiningu á áhrifum á bæði ríkið og hagkerfið í heild og það er von okkar að ráðist verði í slíka greiningu áður en lengra er haldið,“ segir Heiðrún.

Reynsla Evrópuríkja

Dr. Lev Ratnovski, hagfræðingur hjá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum (AGS), fjallaði á fundinum um reynslu Evrópuríkja af bankasköttum. Ratnovski rakti dæmi þar sem AGS hefur í úttektum varað

Morgunblaðið/Eyjþór

Skattar Mótvindur mælist víðar en í veðrinu á Íslandi þessa dagana.

ríki við að leggja á sérstaka bankaskatta og hvatt til að þeir séu endurskoðaðir eða falli úr gildi. Í sumum tilvikum hefur verið bent á hættu á röskun á miðlum fjármagns og í öðrum hvatt til þess að tímabundnir skattar verði ekki framlendir umfram upphaflegan gildistíma. Visaði Ratnovski til rannsóknar sem hafa tengt bankaskatta við hærri útlænsvesti og minna framboð lánsfjár, auk minni fjárfestingar hjá fyrirtækjum sem reida sig á bankafjármögnun. Hann benti þó einnig á að rök geti verið fyrir sérstakri skattlagningu banka. Miklu skipti hvernig slíkir skattar væru útfærðir og að meta ætti þá með hlöðsón af öðrum leikum ríkisins til tekjuútlunar.

Bankaræninginn

Ratnovski nefndi að ein af röksemda-færslum fyrir bankasköttum væri jafnan eignuð bandaríska bankaræningjanum Willie Sutton. Sutton var spurður hvers vegna hann rendi banka og á að hafa svarað: „Því þar eru peningarnir“. Þessi neitaði reyndar Sutton síðar og taldi blaðamann hafa skáldað setninguna. Hann lifir þó enn og er eignuð honum. Kallast það að nokkru á við ummæli Örnú Láru Jónsdóttur, þingsmanns Samfylkingarinnar og formanns efnahags- og viðskiptaefndar, í pallborðsumræðum á fundinum sem Morgunblaðið fjallaði um í gær þar sem Arna Lára sagðist ekki þjást af neinni „skattathræðslu“ og það „verið nóg til hjá bönkunum“.